

แบบรายงานการตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564

ประเด็นที่ 4 สุขภาพกลุ่มวัยและสุขภาพจิต

หัวข้อ เด็กปฐมวัย จังหวัดอุทัยธานี

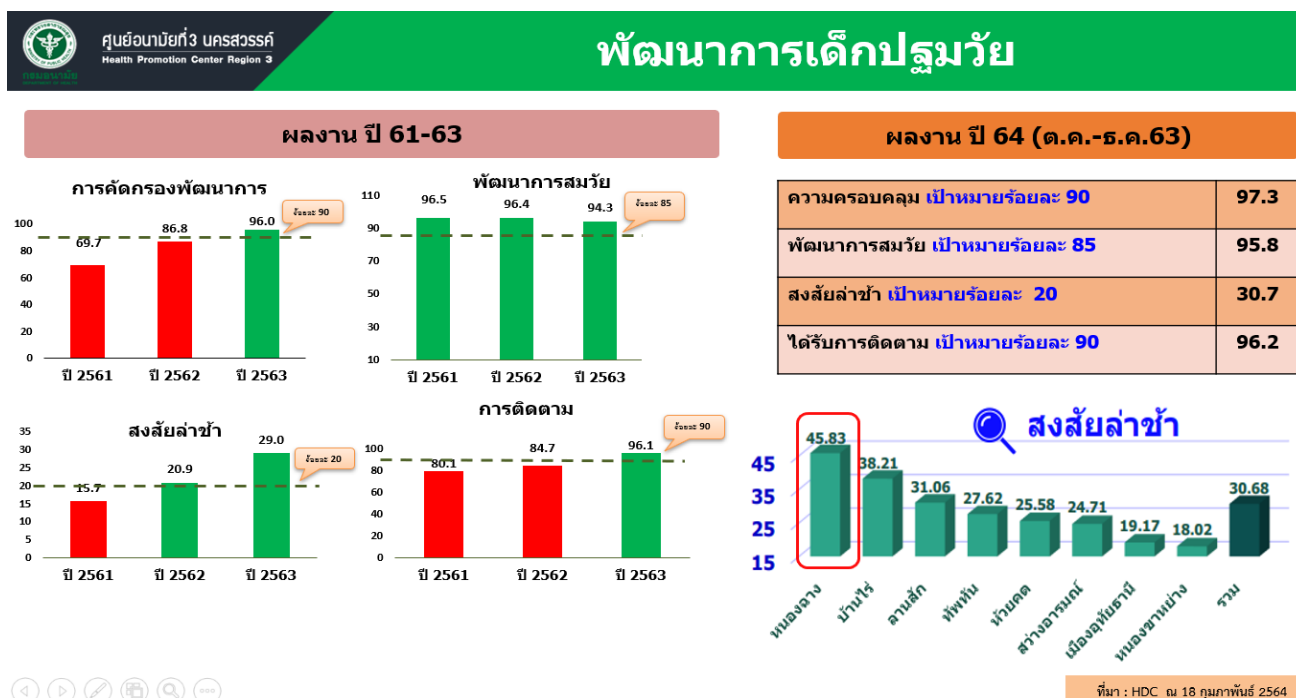
เขตสุขภาพที่ 3 รอบที่ 1/2564

1. หน่วยงานที่รับผิดชอบ (กรม/กอง/ศูนย์วิชาการ)

หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก : ศูนย์อนามัยที่ 3 กรมอนามัย

หน่วยงานผู้รับผิดชอบร่วม : รพ.จิตเวชนครสวรรค์ราชนครินทร์ และ ศูนย์สุขภาพจิตที่ 3 กรมสุขภาพจิต

2. วิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่

จำนวนและร้อยละการคัดกรองพัฒนาการเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) ปีงบประมาณ 2564

อำเภอ	เป้าหมาย	คัดกรอง	ร้อยละ	สงสัยล่าช้า		ติดตามได้		รวมสมวัยทั้งหมด	
				จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เมืองอุทัยธานี	361	339	93.91	65	19.17	52	82.54	326	90.30
ทัพทัน	316	315	99.68	87	27.62	83	96.51	311	98.42
สว่างอารมณ์	261	259	99.23	64	24.71	62	96.88	257	98.47
หนองฉาง	283	264	93.29	121	45.83	118	98.33	260	91.87
หนองขาหย่าง	111	111	100	20	18.02	19	95.00	109	98.20
บ้านไร่	620	602	97.10	230	38.21	222	96.52	590	95.16
ลานสัก	458	454	99.13	141	31.06	140	99.29	452	98.69
ห้วยคต	176	172	97.73	44	25.58	43	97.73	171	97.16
รวม	2,586	2,516	97.29	772	30.68	739	96.22	2,476	95.75

ที่มา : ข้อมูลจากระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ(HDC) ณ วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2564

การติดตามเด็กสงสัยพัฒนาการล่าช้า

อุทัยธานี

เป้าหมาย ปี 2563

เด็กอายุ 9,18, 30, 42 และ 60 เดือน ที่มีพัฒนาการล่าช้า

จำนวน 67 คน

ได้รับการกระตุ้นพัฒนาการด้วย TEDA4I/เครื่องมือมาตรฐาน

จำนวน 61 คน
ร้อยละ 91.05

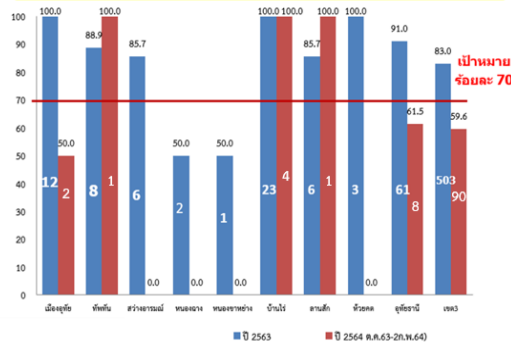
อยู่ระหว่างติดตามมากระตุ้น

จำนวน 1 คน
ร้อยละ 1.49

ติดตามไม่ได้

จำนวน 5 คน
ร้อยละ 7.46

ร้อยละของเด็กล่าช้าได้รับการกระตุ้นพัฒนาการ (ช่วงอายุ 9,18,30,42,60 เดือน)

แหล่งที่มา : ระบบ HDC กระทรวงสาธารณสุข
(<https://hdcservice.moph.go.th/>)
ข้อมูล ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2564

เป้าหมาย ปี 2564

เด็กอายุ 9,18, 30, 42 และ 60 เดือน ที่มีพัฒนาการล่าช้า

จำนวน 13 คน

ได้รับการกระตุ้นพัฒนาการด้วย TEDA4I/เครื่องมือมาตรฐาน

จำนวน 8 คน
ร้อยละ 61.54

อยู่ระหว่างติดตามมากระตุ้น

จำนวน 5 คน
ร้อยละ 38.46

ติดตามไม่ได้

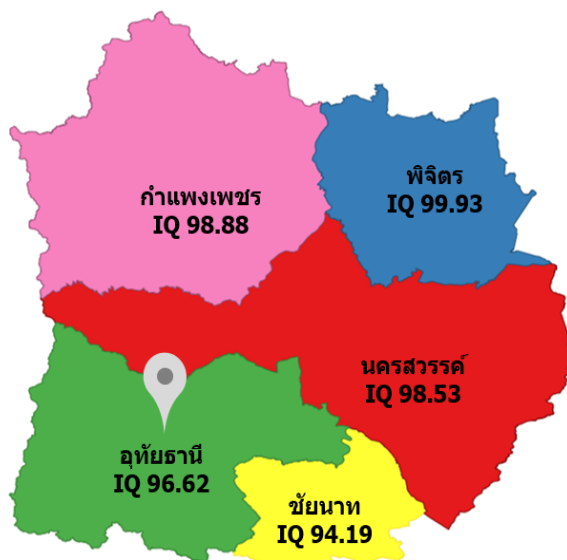
จำนวน 0 คน
ร้อยละ 0.0

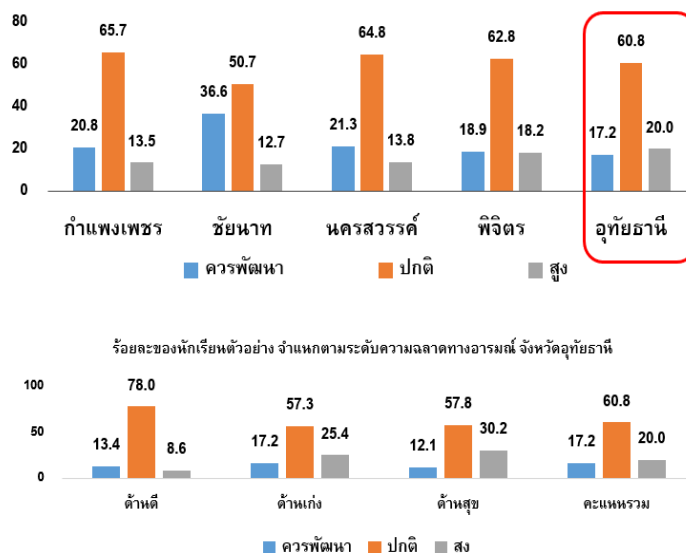
ศูนย์อนามัยที่ 3 นครสวรรค์
Health Promotion Center Region 3

ข้อมูล IQ & EQ เขตสุขภาพที่ 3 ปี 2559

ข้อมูล IQ เขตสุขภาพที่ 3

ข้อมูล EQ เขตสุขภาพที่ 3

ที่มา : ข้อมูลสถิติด้านการพัฒนาเครือข่าย สถาบันราชานุกูล, กรมสุขภาพจิต

จังหวัดอุทัยธานีขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมและเฝ้าระวังพัฒนาการ ปี 2561-2563 ผลการคัดกรองการตรวจพบเด็กสงสัยพัฒนาการล่าช้า และการติดตามเด็กที่สงสัยพัฒนาการล่าช้าภายใน 30 วัน รวมถึงเด็กที่มีพัฒนาการสมวัยผ่านเกณฑ์ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

ปีงบประมาณ 2564 (ไตรมาสที่ 1) ผลการดำเนินงาน ภาพรวมจังหวัดอุทัยธานี เด็ก 0 – 5 ปี (อายุ 9, 18, 30, 42, 60 เดือน) ได้รับการคัดกรองพัฒนาการ ร้อยละ 97.29 พบเด็กมีพัฒนาการสงสัยล่าช้า ร้อยละ 30.17 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด (ร้อยละ 20) มีไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 2 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองฯ และอำเภอหนองขาหย่าง และติดตามคัดกรองซ้ำภายใน 30 วัน ได้ร้อยละ 96.22 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด (ร้อยละ 90) มีไม่ผ่านเกณฑ์ ได้แก่ อำเภอเมืองฯ รวมพัฒนาการสมวัย ร้อยละ 95.75 ผ่านเกณฑ์ทุกอำเภอ (ร้อยละ 85)

เด็กพัฒนาการล่าช้าได้รับการกระตุ้นด้วย TEDA4I/เครื่องมือมาตรฐานอื่น จำนวน 8 คน (จากเป้าหมาย 13 คน) คิดเป็นร้อยละ 61.54 (ซึ่งยังไม่ถึงเป้าหมายร้อยละ 70) อยู่ระหว่างติดตามมากระตุ้น จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 38.46 เมื่อแยกข้อมูลรายอำเภอมี 2 อำเภอคือ สว่างอารมณ์ และห้วยคตที่ไม่พบเด็กพัฒนาการล่าช้าที่ต้องกระตุ้นด้วย TEDA4I/เครื่องมือมาตรฐานอื่น ซึ่งไม่สอดคล้องกับข้อมูลเด็กสงสัยพัฒนาการล่าช้าแยกรายอำเภอ ที่อำเภอสว่างอารมณ์พบเด็กสงสัยล่าช้า ร้อยละ 24.71 และอำเภอห้วยคต พบเด็กสงสัยล่าช้า ร้อยละ 25.58 ในขณะที่อำเภอหนองฉางพบเด็กสงสัยล่าช้า ร้อยละ 45.83 แต่พบเด็กพัฒนาการล่าช้าได้รับการกระตุ้นด้วย TEDA4I/เครื่องมือมาตรฐานอื่น จำนวน 2 คน

ปี 2559 ข้อมูลการสำรวจ IQ ของเด็กจังหวัดอุทัยธานี ร้อยละ 96.62 และ EQ สูง ร้อยละ 20.0 , EQ ปกติ ร้อยละ 60.8 ,EQ ควรพัฒนา ร้อยละ 17.2 จังหวัดอุทัยธานีได้ให้ความสำคัญในด้านการส่งเสริม IQ และ EQ ตลอดมา โดยในปี 2564 นี้ได้มุ่งเน้นการขับเคลื่อนการดำเนินงานมหัศจรรย์ 1,000 วัน แรกแห่งชีวิต และการบูรณาการงานเด็กปฐมวัยกับทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง เพื่อคาดหวังผลลัพธ์ IQ EQ ที่เพิ่มขึ้น (กำลังมีการสำรวจในปี 2564 นี้)

[illegible]

จำนวนและร้อยละเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) สูงดีสมส่วน และส่วนสูงเฉลี่ยที่อายุ 5 ปี
ปีงบประมาณ 2564 (ไตรมาสที่ 1 ค.ค. - ธ.ค.2563)

อำเภอ	กลุ่มเป้าหมาย	จำนวน ซั้่งน้ำหนัก	ร้อยละ	เด็ก 0-5 ปี สูงติ้สมส่วน	ร้อยละ	ส่วนสูงเฉลี่ย ชายที่อายุ 5 ปี	ส่วนสูงเฉลี่ย หญิงที่อายุ 5 ปี
เมืองอุทัยธานี	1,729	1,614	93.35	967	59.91	108.33	108.46
ทัพทัน	1,430	1,409	98.53	996	70.69	108.88	108.66
สว่างอารมณ์	1,272	1,267	99.61	858	67.72	110.58	109.84
หนองฉาง	1,369	1,273	92.99	817	64.18	111.52	108
หนองขาหย่าง	517	471	91.10	299	63.48	110.1	108.7
บ้านไร่	3,035	2,913	95.98	1,920	65.91	112.04	110.6
ลานสัก	2,564	2,362	92.12	1,601	67.78	108.43	107.26
ห้วยคต	874	669	76.54	413	61.73	109.37	109.67
รวม	12,790	11,978	93.65	7,871	65.71	110.05	108.96

แผนการตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

ปีงบประมาณ 2564 ไตรมาสที่ 1 เด็ก 0-5 ปี ได้รับการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูง ร้อยละ 93.65 เนื่องจากได้มีข้อตกลงเบื้องต้นในการดำเนินงาน คือ ทุกสถานบริการต้องชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงเด็กกลุ่มเป้าหมายไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 เพื่อแปลผลภาวะโภชนาการได้ถูกต้องมีเพียง 1 อำเภอที่ไม่ถึงร้อยละ 90 คือ อำเภอห้วยคต สำหรับภาวะโภชนาการพบว่า เด็ก 0-5 ปี สูงดีสมส่วน ในภาพรวมของจังหวัด เท่ากับ ร้อยละ 65.71 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กระทรวงกำหนด มีอำเภอเมือง และอำเภอห้วยคตยังไม่ผ่านเกณฑ์ และมีส่วนสูงเฉลี่ยที่อายุ 5 ปี เพศชาย เท่ากับ 110.05 เซนติเมตร และส่วนสูงเฉลี่ยที่อายุ 5 ปี เพศหญิง เท่ากับ 108.96 เซนติเมตร

**จำนวนและร้อยละเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) จำแนกตามภาวะโภชนาการ ปีงบประมาณ 2564
(ไตรมาสที่ 1 ต.ค. - ธ.ค.2563)**

อำเภอ	กลุ่มเป้าหมาย	เตี้ย		ผอม		อ้วน	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เมืองอุทัยธานี	3,264	558	17.1	335	10.26	441	13.51
ทัพทัน	2,351	386	16.42	86	3.66	295	12.55
สว่างอารมณ์	1,799	227	12.62	83	4.61	173	9.62
หนองฉาง	2,360	393	16.65	137	5.81	313	13.26
หนองขาหย่าง	600	43	7.17	23	3.83	67	11.17
บ้านไร่	4,410	558	12.65	212	4.81	398	9.02
ลานสัก	3,433	563	16.4	247	7.19	311	9.06
ห้วยคต	1,040	194	18.65	64	6.15	144	13.85
รวม	19,257	2,922	15.17	1,187	6.16	2,142	11.12

ที่มา: ข้อมูลจากระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ(HDC)ณ วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2564

จากตาราง ด้านภาวะทุพโภชนาการของเด็ก 0-5 ปี พบว่ามีภาวะเตี้ย ร้อยละ 15.17 ซึ่งเกินเกณฑ์ที่กำหนด (ร้อยละ 12) เช่นเดียวกับภาวะผอม ร้อยละ 6.16 เกินเกณฑ์ที่กำหนด (ร้อยละ 5.5) และภาวะอ้วน ร้อยละ 11.12 เกินเกณฑ์ที่กำหนดเช่นกัน (ร้อยละ 9.5) ทั้งนี้ เมื่อจำแนกเป็นกลุ่มอายุ พบว่า เด็กอายุ 3-5 ปี มีภาวะโภชนาการสูงดีสมส่วนมากกว่ากลุ่มอายุ 0-2 ปี คือ ร้อยละ 69.31 และ ร้อยละ 61.44

ปัญหา/สาเหตุ	แผน/กิจกรรมการแก้ไขปัญหา	ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงาน
1. การคัดกรองพบเด็ก พัฒนาการสงสัยล่าช้าสูง 2. ไม่พบเด็กพัฒนาการล่าช้าที่ ต้องกระตุ้นด้วยเครื่องมือ TEDA4I ใน 2 อำเภอ (สว่าง อารมณ์ และ ห้วยคต)	1.1 ขับเคลื่อนมหัศจรรย์ 1,000 วันแรกของ ชีวิต 1.2 ส่งเสริมหญิงตั้งครรภ์ หญิงหลังคลอด และสามีเข้าร่วมกระบวนการโรงเรียน พ่อแม่เพื่อให้มีความรู้และทักษะในการ ใช้คู่มือ DSPM 1.3 ประเมินความรู้และทักษะการส่งเสริม พัฒนาการเด็กของหญิงตั้งครรภ์ หญิง หลังคลอดและสามี 1.4 จัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลการใช้คู่มือ DSPM 1.5 จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 1.6 ขับเคลื่อนสพด.ในจังหวัด ตาม มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย แห่งชาติ	1.1 ติดตามผลการดำเนินงาน ผ่านเวที กวป. ทุกเดือนและ เร่งรัดการดำเนินงานพื้นที่ ดำเนินงานไม่ได้ตามเป้าหมาย 1.2 มีแผนกำกับติดตามการ ดำเนินงาน โดยผู้รับผิดชอบงาน ระดับจังหวัดและทีมตรวจเยี่ยม ระดับจังหวัด 1.3 พื้นฟูทักษะการคัดกรอง พัฒนาการเด็กด้วย DSPM ใน บุคลากรสาธารณสุขผู้รับผิดชอบ ใหม่/เดิม และกำหนดแนวทางใน การแก้ไขโดยให้มีการทบทวน ทักษะการคัดกรองพัฒนาการ/ พื้นฟูองค์ความรู้/ศึกษาระบบการ คัดกรองของเจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง
2. ภาวะทุพโภชนาการในเด็ก 0-5 ปี	1.1 ส่งเสริมภาวะโภชนาการ สุขภาพ ช่องปาก กิจกรรมทางกาย และ การนอน ผ่านการขับเคลื่อนงาน มหัศจรรย์ 1,000 วันแรกของชีวิต และมาตรฐานสถานพัฒนาเด็ก ปฐมวัยแห่งชาติ ดำเนินงานตามมาตรฐานอนามัยแม่ และเด็ก 1.2 จัดทำฐานข้อมูลเฝ้าระวังการ เจริญเติบโต/วิเคราะห์สถานการณ์การ เจริญเติบโตเด็ก 0 - 5 ปี 1.3 จังหวัดขับเคลื่อนผ่านคณะกรรมการ เด็กปฐมวัยจังหวัดอุทัยธานี 1.4 พัฒนาศักยภาพบุคลากรในการ ส่งเสริมการเจริญเติบโตของเด็ก ปฐมวัย (กิน กอด เล่น เล่า นอน และ ฟัน) 1.5 นิเทศเยี่ยมเสริมพลังติดตาม การ ดำเนินงานหน่วยบริการและสถาน พัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัด	1.1 ติดตามผลการดำเนินงาน ผ่านเวที กวป. ทุกเดือนและ ประสานงานผู้รับผิดชอบงาน ระดับอำเภอในการติดตามข้อมูล ผลการดำเนินงาน เร่งรัด การดำเนินงานโดยเฉพาะในพื้นที่ ดำเนินงานไม่ได้ตามเป้าหมาย 1.2 ใช้ สป. และ สป.สช. ใน การแก้ไขปัญหาเด็กที่มีภาวะทุพ โภชนาการในพื้นที่ 1.3 มีแผนกำกับติดตามการ ดำเนินงาน โดยผู้รับผิดชอบงาน ระดับจังหวัดและทีมตรวจเยี่ยม ระดับจังหวัด 1.4 แผนการสุ่มสำรวจการ เจริญเติบโตและภาวะโภชนาการ ของเด็ก 0-5 ปี ด้วยการชั่ง น้ำหนัก วัดส่วนสูง วัดร่างกาย และประเมินพฤติกรรมสุขภาพที่ เกี่ยวข้อง เพื่อได้ข้อมูลและทราบ

ปัญหา/สาเหตุ	แผน/กิจกรรมการแก้ไขปัญหา	ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงาน
	อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	<p>สภาพปัญหาที่แท้จริง</p> <p>1.5 ตรวจสอบความถูกต้องในการบันทึกข้อมูลของสถานบริการ โดยผู้รับผิดชอบงานเด็กปฐมวัย และ IT ระดับจังหวัดและอำเภอ ตรวจสอบและควบคุมกำกับอย่างสม่ำเสมอ</p> <p>1.6 มีการสำรวจพฤติกรรมบริโภคอาหาร ด้วยแบบประเมินพฤติกรรมบริโภคอาหารของเด็กอายุ 1-3 ปี และแบบประเมินพฤติกรรมบริโภคอาหารของเด็กอายุ 4-5 ปี ในคลินิกสุขภาพเด็กดี เพื่อนำมาวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาด้านโภชนาการเชิงลึกครบทุกอำเภอ จำนวน 8 อำเภอ</p>

3. นวัตกรรม/ตัวอย่างที่ดี (ถ้ามี)

-

4. ข้อเสนอแนะของผู้นิเทศ

4.1 สำหรับพื้นที่

- วิเคราะห์เชิงลึกในพื้นที่ ที่พบเด็กที่มีพัฒนาการสงสัยล่าช้าสูง เพื่อหาสาเหตุและแนวทางการแก้ไขปัญหา
- อำเภอที่ไม่พบเด็กพัฒนาการล่าช้าที่ต้องกระตุ้นด้วยเครื่องมือ TEDA4I ควรมีการตรวจประสิทธิภาพการคัดกรองพัฒนาการเด็ก เพื่อให้มั่นใจว่าเด็กมีพัฒนาการสมวัยจริง
- วิเคราะห์เชิงลึกหาสาเหตุและแนวทางแก้ไขปัญหาและการส่งต่อกลุ่มเสี่ยงด้านโภชนาการในระดับพื้นที่

4.2 สำหรับส่วนกลาง

- ควรมีการคืนข้อมูล IQ EQ ให้กับพื้นที่
- เป้าหมายเด็ก 0-5 ปีสูงติสมส่วน ไม่ตรงกับเป้าหมายเด็กอ้วน ผอม และเตี้ย และเป้าหมายเด็ก 0-2 ปีสูงติสมส่วนเมื่อนำมารวมกับเป้าหมายเด็ก 3-5 ปีสูงติสมส่วนไม่เท่ากับเป้าหมายเด็ก 0-5 ปีสูงติสมส่วน จึงทำให้การนำข้อมูลจากระบบรายงานมาใช้ประโยชน์ยังไม่น่าเชื่อถือ

ผู้รายงาน นางศรัญญา นาคพรม
ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
ศูนย์อนามัยที่ 3 นครสวรรค์
วัน/เดือน/ปี 10 มีนาคม 2564
E-mail Saranya_too@hotmail.com

ผู้รายงาน...นางรังสิยา แถวสุวรรณ
ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
โรงพยาบาลจิตเวชนครสวรรค์ราชนครินทร์
วัน/เดือน/ปี 10 มีนาคม 2564
E-mail...rangsiya.t2514@gmail.com

